

İLK 10'A KOÇ GRUBU DAMGA VURDU

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinin zirvesine Koç Grubu damga vurdu. Açık ara listenin birinci sırasında yer alarak **sanayi kuruluşlarının liderlik koltuğuna** oturan TÜPRAŞ ve ikinci sırada yer alan Ford Otomotiv **Sanayi'nin** yanı sıra; Arçelik ve TOFAŞ da ilk 10 içine giren Koç Grubu şirketleri oldular.

Petlas, Türkiye'nin en büyük 73'üncü **sanayi kuruluşu** oldu

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre, Petlas, 73'üncü sırada yer aldı. Petlas'tan yapılan açıklamada, şirketin sektöründe en fazla ciro artışı sağlayan üretici olduğu belirtilerek, sıralamada 9 sıra birден yükselerek plastik sektörünün en çok büyüyen şirketi olduğu belirtildi. 2021 yılı üretimden net satışları 5 milyar 233 milyon TL düzeyinde gerçekleşen Petlas, bir önceki yıl da 13 sıra yükselerek listede 82'inci sırada yer almıştı. Açıklamada konuyla ilişkin görüşlerine yer verilen Petlas Yönetim Kurulu

Üyesi Safa Özcan, "Petlas olarak Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında 73'üncü sırada yer alarak Türkiye ekonomisinin büyümesine katkı sunan en büyük şirketlerden biri olmak bize gurur veriyor. Ülkemiz üretim gücüne inancıyla, üretime yaptığı yatırımlarla hızla büyüyen Petlas hem Türkiye'de hem de dünyanın 120'den fazla ülkesinde tüketicisiyle buluşmaya devam edecek. Yenilikçi ürünler için Ar-Ge yatırımları ve sürdürülebilir bir üretim için çevreye duyarlı projeleri sürdüreceğ" değerlendirmesinde bulundu.

TEKNOPANEL, İSO 500'DE 42 BASAMAK BİRDEN YÜKSELDİ

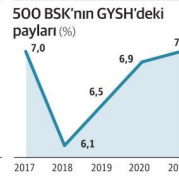
"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde her yıl yer aldıkları belirten Teknopanel Genel Müdürü Orhan Kahveci, İSO araştırmasının açıklanmasının ardından yaptığı açıklamada, bu yıl listede 42 basamak birден yükselerek, üst üste 8'inci kez sektörün lideri olmanın gururunu yaşadıklarını söyledi. İSO tarafından hazırlanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde geçen yıl 370'inci sırada bulduklarını bildiren Orhan Kahveci, bu yıl 42 basamak yükselerek 328'inci sırada yer aldıklarını kaydetti. Teknopanel Genel Müdürü Orhan Kahveci, "Büyüküğümüz inşaat malzemeleri sektöründe bir dünya markası olma yolunda emin adımlarla ilerliyoruz. 2005 yılında başlayan yolculuğumuzda bugün Mersin, Sakarya, İzmir ve İstanbul'da yer alan 4 fabrikamız ve 480 çalışanımızla 5 katadaki 102 ülkeye sandviç panel ve EPS ürünlerinin satış ve pazarlama faaliyetlerini yapıp devam ediyoruz" dedi.

ANKUTSAN'IN HEDEFİ, "ADIM ADIM ZİRVEYE ULAŞMAK"

ANKUTSAN, İSO tarafından hazırlanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasına 2021 sonuçlarına göre 52 basamak yükselerek, 212'nci sırada yer aldı. ANKUTSAN Yönetim Kurulu Başkanı Rüstem Kesgi, şirketin kuruluğu 2020 yılından bugüne kadar; yatırım, üretim, ihracat ve istihdamı arttırdığını söyledi. ANKUTSAN'ın tüm sektörlerin kutu ihtiyacılarına yönelik nitelikli çözümleri sunmaya devam ettiğini ifade eden Kesgi, 2022 yılında yüzde 77 büyüme ve 4 Milyar TL ciro hedeflediklerini açıkladı. ANKUTSAN'ın 1.000'den fazla çalışanı; Antalya, Mersin, Ankara, Adana ve Tekirdağ Çerkezköy'de 6 fabrikası bulunuyor.

500 BÜYÜK SİRALAMASINDA ÖNE ÇIKANLAR

► 2021 yılında üretimden satışlara göre zirvede 136 milyar 793 milyon TL TÜPRAŞ yer aldı. İkinci Ford Otomotiv, üçüncü Star Rafineri oldu. Star Rafineri bir önceki yıl listenin altıncı sırasındaydı. ► Listeye bu yıl isim açıklanan 64 yeni şirket girdi. ► İSO 500'ün ihracatı yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Türkiye genelinin 1,1 puan üzerinde gerçekleşen artışla İSO 500 ihracatı tarihsel rekor kırdı. ► İSO 500'ün 2021'de faaliyet karı yüzde 139 oranında artarak, 342 milyar lira çıktı. ► Finansman giderleri de Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselisin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak, 209 milyar lira yükseldi. ► Özkaynaklar yüzde 53 artarak 624 milyar lira yükselirken, toplam borçlar yüzde 71 büyüdü ve 1,5 trilyon lira çıktı. ► Araştırmada ilk 50'nin üretimden satışlardaki payı yüzde 50'nin üzerinde. ► İSO 500'ün finansman giderleri Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselisin etkisiyle yüzde 135 oranında artarak 89 milyar liradan 209 milyar lira yükseldi. ► Aktif toplam yüzde 65,4 arttı, toplam borçlar yüzde 71 büyüdü. ► İSO 500'ün üzerindeki devreden KDV yükü yüzde 91 gibi yüksek bir artışla 24 milyar lira yaklaştı. ► Kar eden kuruluş sayısı 405 oldu, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar elde eden firma sayısı ise 489 oldu. ► İSO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 2021'de 265 olurken, AR-GE harcamaları net verileri ile yaklaşık 9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. ► İSO 500'ün 2021 yılında yüzde 5,6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 oldu. ► Yine İSO 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 1 adet daha azalarak 159'a indi. ► Listede en büyük pay 158 firma ile halen **İstanbul Sanayi Odası** na ait olurken, İstanbul'da 41 kuruluş ile Kocaeli **Sanayi Odası** ve 40 kuruluş ile **Ege Bölgesi Sanayi Odası** izledi.

Sıra	Şirket	Üretimden satışlar (Milyon TL)
1	TÜPRAŞ	136.793
2	Ford	67.305
3	Star Rafineri	55.187
4	Toyota	46.152
5	İskenderun Demir ve Çelik	38.669
6	Adım açıklamadı	-
7	Ereğli Demir Çelik	36.787
8	Arçelik	35.788
9	Oyak-Renault	34.413
10	TOFAŞ	26.566

Sıra	Şirket	İhracat (Milyon \$)
1	Ford Otosan	5.868
2	Toyota	3.839
3	TÜPRAŞ	3.787
4	Oyak-Renault	2.764
5	Arçelik	2.429
6	Hyundai-Assan	1.980
7	TOFAŞ	1.629
8	İçdaş	1.346
9	BSH Ev	975
10	Boşch	925

Sıra	Şirket	Dönem karı (Vergi Öncesi) (Milyon TL)
1	Ereğli Demir Çelik	22.709
2	İskenderun Demir Çelik	17.751
3	Eti Bakır	12.514
4	İşçecam	7.516
5	Ford Otosan	7.312
6	Eti Maden	5.885
7	ASELSAN	4.608
8	TOFAŞ	3.632
9	Arçelik	3.590
10	Erdemir	2.586

Enflasyonist süreç işletme sermayesine yük bindiriyor

İSO 500'ün 2021 yılı performansına ilişkin değerlendirmelerde bulunan **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, küresel ekonomide yaşanan olumsuzluklardan, COVID-19 salgınından, enerji ve emtia fiyatlarındaki artıştan, tedarikte yaşanan sorunlardan bahsederek Bahçivan, büyümenin kapsayıcılığının sınırlandığını ve sosyal gruplar arasında var olan dengesizliklerin daha da arttığını söyledi. Bahçivan, Türkiye ekonomisinin geçen yıl yüzde 11'lik büyümeye son 10 yılın en güçlü performansını sergilediğini hatırlatarak, yüksek büyüme oranlarının özellikle dış büyüme kaynaklı olduğunu bildirdi. Bahçivan, İSO 500'de bulunan şirketlerin üretimden satışlarının geçen yıl 2020'ye göre yüzde 73,8 artmasına ilişkin, "Geçmiş dönemlerde kıyaslandığında, İSO 500'ün üretimden satışlarında bundan daha yüksek oranlı artışların son olarak 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon ortamında gerçekleştiği görülüyor. O yıllar artış oranları yüzde 78 ile yüzde 112 aralığında seyretmişti" diye konuştu.

Sanayicinin borç-özkaynak ilişkisinde, son yıllarda kaynak yapısının özkaynaklar aleyhine bozulduğuna işaret eden Bahçivan, borçların mali borçlardan çok ticari borçlar noktasında artmasının şirketlerin birbirini mali piyasadan daha çok finans ettiğinin göstergesi olduğunu söyledi. Bahçivan, "Enflasyonist süreç ve TL'deki değer kaybının işletme sermayesine bir yük bindirdiği ortaya çıkıyor" dedi.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** (ortada) ile İSO Başkan Yardımcıları **İrfan Özhamarallı** (sola) ve **Sadi Ayhan Saruhan** (sağda).

ŞİRKETLER BİRBİRİNİ FİNANSE EDİYOR

Bahçivan, borçların alt kalemleri incelendiğinde, mali borçların yüzde 59 artışla 796 milyar liraya, diğer borçların da yüzde 86,5 yükselişle 711 milyar liraya ulaştığını, mali borçların toplam borç içindeki payının yüzde 57 den yüzde 53'e indiğini, diğer borçların payının ise yüzde 47'ye yükseldiğini söyledi. **Erdal Bahçivan**, kısvadeli mali borçların toplam içindeki

payının yüzde 42,8 seviyesinde incelendiğini bildirdi. Borçların mali borçlardan çok ticari borçlar noktasında artmasının şirketlerin birbirini mali piyasadan daha çok finans ettiğinin göstergesi olduğunu kaydeden Bahçivan, "Enflasyonist süreç ve dolardaki değer kaybının işletme sermayesine bir yük bindirdiği ortaya çıkıyor" ifadelerini kullandı.

nak ilişkisini ortaya koyan bu tablo, son yıllarda kaynak yapısının özkaynaklar aleyhine bozulduğunu gösteriyor. 2015'te ilk kez yüzde 60'ların üzerine çıkan borçların payı, 2019 ve 2020'de yüzde 68,4'e kadar yükselmişti. 2021'de ise toplam borçların payı 2,3 puan daha artarak ilk kez yüzde 70 sınırını aştı ve böylece özkaynakların payı yüzde 29,3'e geriledi. Böylece toplam kaynaklar içerisinde borçlar simdiye kadar ki en yüksek, özkaynaklar ise en düşük payı aldı. **Erdal Bahçivan**, İSO 500 üzerinde 24 milyar liraya ulaşan devreden KDV yüküne ilişkin, "Biz bu döngüyü, sık sık vurguladığımız gibi **sanayi kuruluşlarımızın**, giderek artan yatırım ve işletme sermayesi ihtiyacına karşın, devlete sıfır faiz ve sonsuz vade ile borç vermesi olarak tanımlıyoruz. Ne yazık ki bu döngü 2021'de de azalmak yerine artarak devam etmiş" değerlendirmesinde bulundu.

Finansman giderlerindeki artışa vurgu

Bahçivan, faaliyet karı yüzde 139 artarak 342 milyar liraya çıkan **İSO 500'ün** üretim faaliyeti dışı gelirlerindeki artışın karlılığa pozitif katkı yaptığını söylerken, "İSO 500'ün diğer faaliyetlerden oluşan gelir ve karları 579 milyar lira iken, gider ve zararları 482 milyar lira olarak gerçekleşti. Bu iki rakam arasındaki fark alındığında, İSO 500'ün 97

milyar liralık üretim faaliyeti dışı net gelir elde ettiği görülüyor" ifadelerini kullandı. "İSO 500'ün finansman giderleri Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselisin etkisiyle yüzde 135 artarak 89 milyar liradan 209 milyar liraya yükseldi" diye konuştu. Bahçivan, faaliyet karındaki artışın yüzde 139 ile daha yüksek gerçekleştiğini, finansman gider-

lerinin faaliyeti karına oranının hafif düşüşe rağmen yüzde 60'ın üzerinde kaldığını anlattı. "Sanayiciden devlete sıfır faizli borç" Geçen yıl özkaynakların 624 milyar liraya, toplam borçların ise 1,5 trilyon liraya çıktığını dile getiren Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Sanayicinin borç-özkay-

Halka açık kuruluşların sayısı 65 oldu

İSO 500 içinde 2018'de 67, 2019'da 66, 2020'de 67 olan halka açık kuruluş sayısı 2021'de 65'e geriledi. Bu verilere göre son 4 yılda firma sayısı önemli bir değişim göstermedi. 2021 yılında halka açık yapılarca yaşanan önemli artışa rağmen bunun **İSO 500'deki** halka açık kuruluş sayısı yansımaması dikkat çekti. 2020'den 2021'e halka açık kuruluşların üretimden satışları içindeki payı yüzde 29,5'ten yüzde 30,8'e, ihracatındaki payı yüzde 29,8'den yüzde 30,8'e, dönem kar ve zarar toplamındaki payı ise yüzde 36,7'den yüzde 46,2'ye yükseldi.

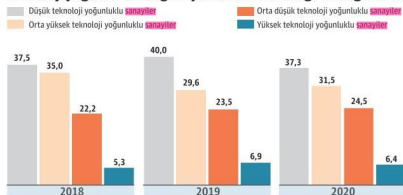
AR-GE ÇALIŞMALARINDA YAVAŞLAMA DİKKAT ÇEKTİ

İSO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısına bakıldığında, 2013'ten itibaren görülen kademeli artışın 2018'den sonra durduğuna ilişkin, İSO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 2019'da 262, 2020'de 271 iken, 2021'de

265 olarak kayıtlara geçti. 265 şirketin AR-GE harcamaları da anket verilerine göre yaklaşık 9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. 2020'de AR-Ge harcamaları yaklaşık 6,2 milyar seviyelerindeydi. Bu durum 2020'ye göre yaklaşık yüzde 44'lik artışa işaret

etti. AR-Ge harcaması yapan kuruluşların sektörler dağılımına bakıldığında ise gıda ürünleri imalatı ilk sırada yer alırken, motorlu kara taşıtları ikinci, kimyasallar ve kimyasal ürünleri imalatı da üçüncü sırada yer alıyor.

Teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer dağılımı (%)

Teknoloji 'orta'da yoğunlaştı

2021 yılında yaratılan katma değer içerisinde en yüksek payı yüzde 33,3 ile düşük teknoloji yoğunluklu **sanayiler** aldı, ancak 2020 yılıyla karşılaştırıldığında bu pay 4 puan azaldı. Aynı dönemde orta-düşük teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** payı 0,9 puan artarak yüzde 32,4'e yükseldi. 2021'de en büyük pay artışını 3,5 puan ile orta-yüksek teknoloji **sanayileri** grubu gösterdi. Bu grubun payı yüzde 28,3'ye yükseldi. Son olarak yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayiler** grubunun payı ise 2020 yılında yüzde 6,4 iken 2021'de yüzde 6,1'e geriledi. Böylece yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** payı önceki iki yılda gözlenen hissedilir artışın ardından 2020 ve 2021 yıllarında sınırlı düşüşler gerçekleşti. 2021 yılı itibarıyla 473 imalat **sanayi** firmasından 189'u düşük

teknoloji yoğunluklu **sanayilerde** faaliyet gösterirken, 141 firma orta-düşük, 129 firma orta-yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayiler** kapsamında yer alıyor. Yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerde** faaliyet gösteren firma sayısı ise 2020 yılında 16 iken, 2021'de 14'e geriledi.